

Sygn. akt V U 205/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 stycznia 2016 r.

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 22 stycznia 2016 r. znak (...) w ten sposób, że zalicza wnioskodawczyni B. S. do stażu okres jej zatrudnienia w Republice Czechosłowackiej w (...) od 28 września 1981 roku do 11 lipca 1986 roku.

SSO Regina Stępień

Sygn. akt VU 205/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., decyzją z 22 stycznia 2016r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego B. S. na dzień 1 stycznia 1999r. – w wysokości 68 633, 51 zł.

Odwołanie od tej decyzji złożyła B. S.. Domagała się jej zmiany poprzez uwzględnienie w wartości jego kapitału początkowego okresu zatrudnienia w byłej Czechosłowacji od 28 września 1981r. do 11 lipca 1986r. Wskazywała, iż był wówczas zatrudniona na podstawie umowy rządowej z 5 kwietnia 1948r. między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. z 1949r., nr 6, poz. 34 ze zm.) – co umożliwiła jej zaliczenie do okresu ubezpieczenia tego spornego zatrudnienia. Powoływała się w tej kwestii na orzeczenia Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy (z 12 maja 2014r. sygn. akt V U 132/14 i Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (z 15 stycznia 2015r. sygn. akt III AUa 1285/14) dotyczące uwzględnienia takiego samego zatrudnienia jej męża H. S..

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powołał się na te same okoliczności, które wskazał w motywach skarżonej decyzji. Dodał, iż przedstawione orzeczenia nie dotyczą

wnioskodawczyni i nie mogą w związku z tym zostać uwzględnione. Dodał, iż okres pracy w Czechosłowacji w wymiarze co najmniej 12 miesięcy nie wpływa na wysokość kapitału początkowego ponieważ wnioskodawczyni z tego tytułu pobiera świadczenie rentowe z czeskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Sąd ustalił:

B. S., ur. (...), była zatrudniona w Republice Czechosłowackiej od 28 września 1981r. do 11 lipca 1986r. w (...). Została skierowana do tej pracy w Czechosłowacji w ramach współpracy międzynarodowej.

(bezsporne oraz zaświadczenie k.27kap. pocz.).

Sąd zważył:

Odwołalnie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Stosownie do art. 174 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2004 r. (por. art. 1 pkt 42a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 121, poz. 1264), przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy czym art. 174 ust. 2 ustawy emerytalnej nie wymienia jako okresu ubezpieczenia uwzględnianego przy ustalaniu kapitału początkowego wskazanego w art. 8 tej ustawy okresów ubezpieczenia za granicą regulowanego umowami międzynarodowymi.

Umowa między Rzeczypospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym, podpisana w Warszawie dnia 5 kwietnia 1948 r. (Dz. U. Nr 6, poz. 34) nie regulowała kwestii ustalania wymiaru świadczeń, a jej postanowienia obejmują wyłącznie wzajemne uwzględnianie okresów ubezpieczenia na terytorium drugiego państwa oraz przekazywania świadczeń do państwa miejsca zamieszkania osoby uprawnionej oraz że dla warunków powstania prawa i ustalenia wysokości świadczenia właściwe są przepisy prawa obowiązujące w miejscu zamieszkania.

Stosownie do tych przepisów, obowiązujących w Polsce - art. 6, stosowanego w związku z art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jako okresy pracy za granicą uwzględniane w wyliczeniu kapitału początkowego wymienione zostały dwa różne okresy: okresy pracy w organizacjach międzynarodowych, zagranicznych instytucjach i w zakładach, do których zostali skierowani w ramach współpracy międzynarodowej lub w których obywatele polscy byli zatrudnieni za zgodą właściwych władz polskich, nie wymaganej w stosunku do pracowników, którzy wyjechali za granicę przed dniem 9 maja 1945 r. (lit. c) oraz okresy pracy u innych pracodawców zagranicznych, pod warunkiem opłacenia w okresie pracy za granicą składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce (lit. d). Obydwa te okresy charakteryzują się tym, że mimo wykonywania zatrudnienia w innym państwie, praca ma takie samo znaczenie dla polskiej instytucji ubezpieczeniowej, jakby była wykonywana w Polsce, z tym elementem różniącym, że w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c kwestię opłacania składek na ubezpieczenie w którymkolwiek z państw pomija się, natomiast w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d. istnienie wpływów do polskiej instytucji ubezpieczeniowej uwypukla. Rozróżnienie to wynika z zaopatrzeniowego charakteru ubezpieczenia społecznego przed reformą, w którym prawo do świadczeń nie było bezwzględnie warunkowane opłaceniem składek, a istotne znaczenie miało wykonywanie zatrudnienia. Świadczenia przysługiwały z tytułu pracy, dlatego też, jeżeli umowy międzynarodowe przewidywały

transfer i pracę obywateli polskich na rzecz zagranicznych pracodawców, to praca świadczona w ramach tych umów była traktowana na równi z zatrudnieniem w Polsce i uwzględniana na tych samych zasadach, jak to zatrudnienie.

Stąd praca obywateli polskich za granicą, objęta takimi umowami, uwzględniana jest przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń, także poprzez wyliczenie kapitału początkowego bez względu na opłacanie składek na ubezpieczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., I UK 356/05, OSNP 2007 nr 13-14, poz. 202).

Wobec czego należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 173 ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Zaś według stanu prawnego obowiązującego w dniu 1 stycznia 1999 r. przepis art. 73a ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 ze zm.) wskazywał, iż okresy zatrudnienia obywateli polskich w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej i byłej Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych, przypadające przed dniem 1 grudnia 1991 r., traktowane są jak okresy zatrudnienia w Państwie Polskim w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym oraz o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Pod rządem tego przepisu okresy zatrudnienia w Czechosłowacji na określonych w nim warunkach traktowane były jako okresy, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach - przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Wprawdzie w nowym, obowiązującym w dacie zgłoszenia wniosku, brzmieniu art. 73a ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, nadanym ustawą z dnia 22 czerwca 2001 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 89, poz. 973), nie ma przepisu o traktowaniu zatrudnienia w wymienionych w nim państwach jako zatrudnienia w Państwie Polskim w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz o ubezpieczeniu społecznym i wypadkowym. Postanowienie takie w odniesieniu do ustawy o emeryturach i rentach było zbędne, gdyż mieściło się w ogólnej regulacji art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c dotyczącej wszystkich pracowników skierowanych do pracy za granicą w ramach współpracy międzynarodowej.

W odniesieniu do Czechosłowacji podstawą współpracy międzynarodowej w zakresie zatrudniania pracowników była umowa między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o współpracy w dziedzinie polityki i administracji społecznej z dnia 5 kwietnia 1948 r. (Dz. U. z 1949 r. Nr 6, poz. 32 ze zm.). Zatrudnienie wnioskodawcy odbywało się na podstawie tej umowy i zawartych w jej wykonaniu porozumieniach międzyrządowych, jak np. umowa zawarta między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej o współpracy w zakresie zatrudnienia obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w uspołecznionych przedsiębiorstwach gospodarczych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej z dnia 17 lipca 1972 r. oraz zawartego w jej wykonaniu porozumienia między Ministrem Pracy Płac i Spraw Socjalnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Federalnym Ministerstwem Pracy i Spraw Socjalnych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej w sprawie czasowego zatrudniania pracowników polskich w uspołecznionych przedsiębiorstwach gospodarczych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej.

Stąd okres tego zatrudnienia, jako wymieniony w art. 6 ustawy o emeryturach i rentach, należy uwzględnić przy ustalaniu kapitału początkowego na podstawie art. 174 ust. 2 tej ustawy.

Podkreślenia wymaga, iż sprawy o ustalenie kapitału początkowego nie są objęte zakresem regulacji rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie (Dz.U. UE polskie wydanie specjalne tom 01, Rozdział 05, s.35 ze zm.) . Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 2 września 2009r. II UK 30/09 OSNP 2011/9-10/128.

Z tych względów, na podstawie art. 477 ^{((14))}§ 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że zaliczył wnioskodawczyni okres jej zatrudnienia w Republice Czechosłowackiej od 28 września 1981r. do 11 lipca 1986r. w (...).
